

Dosarul nr.3ra-392/22
2-18149570-01-3ra-13042022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud: Z. Talpalaru)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: A. Bostan, G. Dașchevici, V. Clima)

Î N C H E I E R E

21 septembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Nicolae Craiu
Aliona Miron

examinând admisibilitatea recursului depus de Agenția Servicii Publice,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Valentina Ghelici împotriva Agenției Servicii Publice, terți Fiodor Ghelici, Consiliul comuna XXXXX r-nul Criuleni, Primăria comuna XXXXX r-nul Criuleni și Agenția Relații Funciare și Cadastru cu privire la constatarea ca fiind ilegal refuzul și obligarea înregistrării bunului în Registrul obiectelor de infrastructură tehnico-edilitară,

împotriva deciziei din 30 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul depus de Agenția Servicii Publice împotriva hotărârii din 15 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a t ă :

La 30 martie 2018, Valentina Ghelici a depus cerere de chemare în judecată, în procedura contenciosului administrativ, împotriva Agenției Servicii Publice, terți Fiodor Ghelici, Consiliul comuna XXXXX r-nul Criuleni și Primăria comuna XXXXX r-nul Criuleni cu privire la constatarea ca fiind ilegal refuzul și obligarea înregistrării bunului în Registrul obiectelor de infrastructură tehnico-edilitară.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, în baza contractului de donație nr.XXXXX din 11 ianuarie 2018, autentificat notarial de către notarul public Lidia Snegur, a dobândit în proprietate fântâna arteziană nr.XXXXX amplasată pe lotul de pământ cu nr. cadastral XXXXX din XXXXX.

A menționat că turnul fântânii arteziene nr.XXXXX, pompa, sonda și utilajul de exploatare în stare funcțională sunt amplasate pe lotul de pământ cu nr. cadastral XXXXX din XXXXX al cărui proprietar este Consiliul com. XXXXX, r-nul Criuleni.

La 02 februarie 2018, s-a adresat Agenției Servicii Publice, Departamentul Cadastru cu cerere, solicitând în conformitate cu Legea nr.150 din 14 iulie 2017, înregistrarea în Registrul obiectelor de infrastructură tehnico-edilitară fântâna arteziană nr.XXXXX amplasată pe lotul de pământ cu nr. cadastral XXXXX din satul XXXXX r-nul Criuleni.

Prin răspunsul nr.11/G/58/2018/07/5101 din 06 martie 2018, Agenția Servicii Publice a respins cererea din motiv că potrivit art.4 alin.(6) din Legea cadastrului bunurilor imobile nr.1543 din 25 februarie 1998, instalațiile aferente ale căror funcții sunt legate direct de teren și nu pot fi formate ca obiecte independente de drept, nu sunt obiecte ale înregistrării în Registrul bunurilor imobile. S-a comunicat că sondele arteziene reprezintă instalații aferente, care vor fi obiect al înregistrării în Registrul obiectelor de infrastructură tehnico-edilitară. Acest sistem informațional urmează a fi elaborat în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr.133 din 24 februarie 2014, din considerentele expuse Agenția Servicii Publice a considerat că nu sunt temeiuri pentru admiterea cererii.

Reclamanta consideră refuzul Agenției Servicii Publice ca fiind neîntemeiat și ilegal, deoarece contravine legii, or, potrivit Legii nr.150 din 14 iulie 2017 cu privire la Registrul obiectivelor de infrastructură tehnico-edilitară, fântâna arteziană este obiect al înregistrării în Registrul obiectelor de infrastructură tehnico-edilitară.

În contextul enunțat, Valentina Ghelici a solicitat admiterea acțiunii, constatarea ca fiind ilegal refuzul Agenției Servicii Publice de a soluționa pozitiv cererea din 02 februarie 2018 privind înregistrarea în Registru obiectelor de infrastructură tehnico-edilitară fântâna arteziană cu nr.XXXXXX amplasată pe lotul de pământ cu nr.cadastral XXXXX din satul XXXXX r-nul Criuleni, cu obligarea Agenției Servicii Publice să înregistreze în Registru obiectelor de infrastructură tehnico-edilitară fântâna arteziană cu nr.XXXXXX amplasată pe lotul de pământ cu nr.cadastral XXXXX din satul XXXXX r-nul Criuleni în baza Legii nr.150 din 14 iulie 2017 cu privire la Registrul obiectivelor de infrastructură tehnico-edilitară.

Prin hotărârea din 15 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a fost admisă integral acțiunea depusă de Valentina Ghelici. A fost recunoscut ca fiind ilegal refuzul Agenției Servicii Publice de a înregistra în Registru obiectelor de infrastructură tehnico-edilitară fântâna arteziană cu nr.XXXXXX, ce aparține cu drept de proprietate Valentinei Ghelici, amplasată pe lotul de pământ cu nr.cadastral XXXXX din satul XXXXX r-nul Criuleni. A fost obligată Agenția Servicii Publice să înregistreze în Registrul obiectelor de infrastructură tehnico-edilitară fântâna arteziană cu nr.XXXXXX, ce aparține cu drept de proprietate Valentinei Ghelici, amplasată pe lotul de pământ cu nr.cadastral XXXXX din satul XXXXX r-nul Criuleni.

La 09 ianuarie 2019, Agenția Servicii Publice a depus apel împotriva hotărârii primei instanțe, iar la 29 mai 2019 a prezentat motivarea apelului, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii din 15 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu emiterea unei decizii noi de respingere a acțiunii.

Prin decizia din 16 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul depus de Agenția Servicii Publice împotriva hotărârii din 15 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

La 05 octombrie 2020, Agenția Servicii Publice a depus recurs împotriva deciziei instanței de apel.

Prin decizia din 10 februarie 2021 a Curții Supreme de Justiție a fost admis recursul depus de Agenția Servicii Publice, casată integral decizia din 16 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, cu remiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Prin încheierea din 11 martie 2020 a Curții de Apel Chișinău a fost atrasă în proces în calitate de terț Agenția Relații Funciare și Cadastru.

Prin decizia din 30 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul depus de Agenția Servicii Publice împotriva hotărârii din 15 decembrie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru.

Fiind învestite cu judecarea prezentei cauze, prima instanță și instanța de apel au motivat soluțiile de admitere a acțiunii, reieșind din următoarele aspecte.

S-a stabilit că la 02 februarie 2018 Valentina Ghelici s-a adresat cu cerere Agenției Servicii Publice, solicitând înregistrarea fântânei arteziene nr.XXXXXX a cărei proprietar este în baza contractului de donație nr.XXXXXX din 11 ianuarie 2018, amplasată pe lotul de pământ cu numărul cadastral XXXXX din satul XXXXX, raionul Criuleni în baza Legii nr.150 din 14 iulie 2017.

Prin răspunsul nr. 11/G/58/2018/07/5101 din 06 martie 2018, Agenția Servicii Publice a respins cererea Valentinei Ghelici din 02 februarie 2018 în temeiul art.4 alin.(6) din Legea cadastrului bunurilor imobile, motivând prin faptul că sondele arteziene reprezintă instalații aferente ce vor fi obiect al înregistrării în Registrul obiectelor de infrastructură tehnico-edilitară, care urmează a fi elaborat în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr.133 din 24 februarie 2014.

Cu trimitere la prevederile art.1, art.2, art.4 alin.(1)-(3), art.5 alin.(1)-(4) din Legea nr.150 din 14 iulie 2017 (în vigoare din 04 august 2018) cu privire la Registrul obiectivelor de infrastructură tehnico-edilitară, instanțele de judecată ierarhic inferioare au conchis că fântâna arteziană nr.XXXXXX, ce aparține Valentinei Ghelici, amplasată pe lotul de pământ nr.cadastral XXXXX din comuna XXXXX r-nul Criuleni, a cărei înregistrare ultima solicită să fie efectuată în Registrul obiectivelor de infrastructură tehnico-edilitară, se încadrează în obiectele prevăzute de lege pentru înregistrarea în acest registru.

Instanțele de judecată au considerat că refuzul Agenției Servicii Publice de a înregistra fântâna arteziană nr.XXXXXX, ce aparține Valentinei Ghelici, amplasată pe lotul de pământ nr.cadastral XXXXX din comuna XXXXX r-nul Criuleni, în Registrul obiectivelor de infrastructură tehnico-edilitară, care a fost bazat pe dispozițiile legii cadastrului bunurilor imobile, este contrar exigențelor legale, or, la data adresării (02 februarie 2018) Valentinei Ghelici cu cerere la Agenția Servicii Publice, dispozițiile Legii nr.150 din 14 iulie 2017 (în vigoare din 04 august 2018) nu erau aplicabile în raport cu solicitările reclamantei, ce urmau a fi soluționate în ordinea stabilită de legea cu privire la Registrul obiectivelor de infrastructură tehnico-edilitară.

În acest context, instanțele de judecată ierarhic inferioare nu au reținut argumentul Agenției Servicii Publice precum că la data adresării cu cerere (02 februarie 2018) Legea nr.150 din 14 iulie 2017 cu privire la Registrul obiectivelor de infrastructură tehnico-edilitară, nu era încă în vigoare, or, acest act normativ a intrat în vigoare la 04 februarie 2018, iar potrivit art.20 alin.(1) din această lege, rezultă că, drepturile asupra obiectivelor de infrastructură tehnico-edilitară apărute anterior intrării în vigoare a prezentei legi și neînscrise în Registru se consideră valabile. Aceste drepturi se înscriu în Registrul în procesul înregistrării primare și se consideră născute din ziua legalizării documentelor ce le confirmă.

Au fost considerate irelevante argumentele Agenției Servicii Publice referitoare la inexistența fizică a Registrului obiectivelor de infrastructură tehnico-edilitară, or, neajustarea legislației și omisiunea de a pune în aplicare prevederile acesteia, inclusiv ale art.21 din Legea nr.150 din 14 iulie 2017, nu sunt opozabile Valentinei Ghelici și nu pot constitui temei pentru ingerința în dreptul legal al acesteia, nejustificând refuzul de înregistrare.

La 02 februarie 2022, Agenția Servicii Publice a depus recurs împotriva deciziei instanței de apel, iar la 14 martie 2022 a prezentat motivarea recursului, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei din 30 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău și hotărârii din 15 decembrie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, cu emiterea unei decizii noi de respingere a acțiunii depuse de Valentina Ghelici.

În susținerea recursului Agenția Servicii Publice a invocat ilegalitatea și netemeinicia deciziei instanței de apel, declarând că Curtea de Apel Chișinău a examinat superficial prezenta speță, apreciind arbitrar probele administrate, nu au fost dovedite circumstanțele considerate de instanța de apel ca fiind stabilite, cu aplicarea și interpretarea eronată a normelor de drept material.

Recurenta a indicat că instanțele de judecată ierarhic inferioare nu au intrat în esența circumstanțelor decisive în cauza dată, și anume, ce reprezintă SIA ROITE (Sistemul Informațional Automatizat „Registrul obiectivelor de infrastructură tehnico-edilitară”) și în sarcina cărui organ a fost pusă crearea acestuia.

A remarcat că instanțele de judecată au ignorat faptul că în capitolul IV, Anexa nr.1 la Hotărârea Guvernului nr.133 din 24 februarie 2014, este indicată structura organizatorică al SIA ROIT.

Astfel, la pct.15 este indicat că proprietarul SIA ROITE este Statul, la pct.16 este indicat că posesorul SIA POITE este Agenția Relații Funciare și Cadastru, iar la pct.17 este indicată că deținătorul SIA ROITE este Agenția Servicii Publice.

Nu s-a ținut cont de dispozițiile art.5 alin.(2) din Legea nr.150/2017 cu privire la Registrul obiectivelor de infrastructură tehnico-edilitară, care stipulează că, posesorul Registrului este organul central de specialitate responsabil de elaborarea și realizarea politicii statului în domeniul înregistrării obiectivelor de infrastructură tehnico-edilitară. Posesorul Registrului: a) asigură condițiile organizatorice și financiare pentru crearea și ținerea Registrului; b) organizează crearea sistemului informațional automatizat pentru ținerea Registrului; c) efectuează controlul extern privind ținerea Registrului.

De asemenea, au fost ignorate prevederile art.5 alin.(3) din Legea nr.150/2017 și ale art.11 alin.(2) din Legea cadastrului bunurilor imobile nr.1543/1998, din care rezultă că, Agenția Servicii Publice este deținătorul registrului obiectelor de infrastructură tehnico-edilitară, în a cărei atribuție stă gestionarea sistemului automatizat respectiv.

Recurenta consideră că asigurarea elaborării registrului în cauză este sarcina posesorului acestuia, adică a Agenției Relații Funciare și Cadastru, care până la moment nu l-a transmis către Agenția Servicii Publice, care este deținătorul Registrului, în vederea gestionării lui.

Afară de aceasta, art.21 alin.(1) din Legea nr.150 din 14 iulie 2017, expres prevede perioada de tranziție pentru crearea Registrului obiectelor de infrastructură tehnico-edilitară.

Mai mult, obiectivele impuse prin Hotărârea Guvernului nr.133 din 24 februarie 2014 cu privire la crearea Sistemului Informațional automatizat „Registrul obiectelor de infrastructură tehnico-edilitară”, nu au fost realizate complet.

Astfel, Agenția Servicii Publice, care potrivit pct.17 din Hotărârea Guvernului nr.133 din 24 februarie 2014, este doar deținătorul registrului, nu i-a fost transmis sistemul informațional în cauză, fapt care face imposibilă înregistrarea obiectelor de infrastructură tehnico-edilitară.

În viziunea recurentei, nicio normă juridică nu pune în sarcina Agenției Servicii Publice crearea Sistemului informațional automatizat „Registrul obiectelor de infrastructură tehnico-edilitară”, respectiv dănei nu-i pot fi imputate consecințele parvenite în urma neînregistrării fântâni arteziene în litigiu în Registrul obiectivelor de infrastructură tehnico-edilitară.

Deși, Agenția Relații Funciare și Cadastru, a fost atrasă în proces în calitate de terț, care de altfel potrivit legii este posesorul SIA ROITE (Sistemul Informațional Automatizat „Registrul obiectivelor de infrastructură tehnico-edilitară”), totuși nu a fost clarificat faptul din care cauză până în prezent nu a fost creat Registrul obiectelor de infrastructură tehnico-edilitară, fiind organul însărcinat cu astfel de obligațiuni întru aprecierea corectă a pretențiilor expuse în cererea de apel, precum și din care cauză nu a fost transmis până în prezent în gestiunea deținătorului, Agenției Servicii Publice, fapte ignorate de ambele instanțe de judecată ierarhic inferioare.

În situația dată, Agenția Servicii Publice este plasată într-o poziție confuză, aflându-se în imposibilitate de a-și onora obligațiunile de înregistrare a obiectivului de infrastructură tehnico-edilitară în litigiu, și de a executa hotărârea judecătorească.

De fapt, acțiunea a fost înaintată față de un pârât necorespunzător, or, în lipsa Registrului obiectelor de infrastructură tehnico-edilitară, Valentina Ghelici era în drept să se adreseze cu astfel de solicitări față de organul de specialitate – Guvernul Republicii Moldova, în sarcina căruia a fost pusă crearea SIA ROITE potrivit Legii nr.150/2017.

În conformitate cu art.244 alin.(1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Conform art.245 alin.(1) și (2) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 30 noiembrie 2021, în ședință publică.

Actele cauzei nu atestă date când dispozitivul deciziei Curții de Apel Chișinău din 30 noiembrie 2021 a fost notificat participanților la proces.

Totodată, materialele dosarului indică că la 10 februarie 2022 Agenției Servicii Publice i-a fost notificată decizia integrală a instanței de apel, fapt ce se confirmă prin avizul poștal de recepție anexat la actele cauzei (f.d.107, vol.I).

În condițiile enunțate, recursul inițial din 02 februarie 2022 și cel motivat din 14 martie 2022, au fost depuse de Agenția Servicii Publice cu respectarea prevederilor art.245 din Codul administrativ.

La 15 aprilie 2022, întru respectarea dreptului părților la un proces echitabil, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa Valentinei, Fiodor Ghelici, Consiliului comunei XXXXX r-nul Criuleni, Primăriei comunei XXXXX r-nul Criuleni și Agenției Relații Funciare și Cadastru copia recursului depus de Agenția Servicii Publice, cu înștiințarea despre necesitatea prezentării referințelor, notificată ultimilor la 21 aprilie 2022, fapt ce rezultă din avizele poștale de recepție anexate la actele cauzei, însă intimații nu și-au valorificat acest drept procesul și nu au depus referințe (f.d.121-125, vol.II).

Examinând temeiurile invocate în recurs în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art.246 alin.(1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin.(2) din art.246 din Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f).

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopat al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art.245 alin.(2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și

funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ.

Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct.230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct.85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct.45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p.141, §39).

La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6§1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, §31, Seria A, nr.212-A).

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Agenția Servicii Publice.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de Agenția Servicii Publice se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Ala Cobăneanu

judecătorii

Nicolae Craiu

Aliona Miron